

Міністерство освіти і науки,
молоді та спорту України
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя

Кафедра менеджменту
інноваційної діяльності та
підприємництва

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

*для виконання курсового проекту
з дисципліни*

***“Управління проектами в
підприємницькій діяльності”***

(для студентів спеціальності 7.03060101
«Менеджмент організацій і адміністрування» усіх
форм навчання)

Тернопіль,
2016

Методичні вказівки для виконання курсового проекту з предмету «Управління проектами в підприємницькій діяльності» для студентів спеціальності 7.03060101 «Менеджмент підприємницької діяльності» усіх форм навчання. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. – 25 с.

Укладачі: Федішин І.Б., к.е.н., асист.

Рецензенти: Андрушків Б.М., д.е.н., професор
Владимир О.М., к.е.н., доцент

Відповідальний за випуск: Федішин І.Б.

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту підприємницької діяльності.
Протокол № 1 від 27 серпня 2015 року

Рекомендовано методичною комісією факультету управління і бізнесу у виробництві ТНТУ імені Івана Пулюя.
Протокол №6 від 26 лютого 2016 року

Наведено методичні вказівки щодо виконання курсового проекту. Призначено для студентів спеціальності 7.03060101 «Менеджмент підприємницької діяльності» усіх форм навчання з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання із дисципліни «Управління проектами в підприємницькій діяльності».

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Сутність дисципліни та мета курсового проекту.....	5
2. Вибір теми курсового проекту.....	8
3. Структура курсового проекту.....	9
4. Підбір літератури, фактичного матеріалу та їх опрацювання.....	17
5. Оформлення роботи.....	19
6. Захист курсового проекту.....	21
7. Рекомендована література при написанні курсового проекту.....	23
Додаток А. Зразок оформлення титульної сторінки.....	24

ВСТУП

Науково-дослідна робота є важливою складовою підготовки високо кваліфікованих фахівців у вищих навчальних закладах. Вона включає в себе два елементи: 1) засвоєння методики організації науково-дослідної роботи, 2) робота над науковим дослідженням під керівництвом професорів та викладачів. Наукова робота проводиться в межах навчально-виховного процесу та поза межами навчального процесу через участь в роботі Студентського наукового товариства. Важливим напрямком науково-дослідної роботи в межах навчально-виховного процесу є написання і захист курсових та дипломних робіт.

Курсовий проект - це самостійне, навчально-наукове дослідження студента. У процесі написання роботи під керівництвом викладачів кафедри студенти опановують методи та набгають вміння проведення наукового дослідження. Написання курсового проекту має допомогти формуванню творчого мислення студента, перевірити навички збирання, аналізу та інтерпретації джерел й літератури, вміння формулювати висновки та пропозиції.

Успішне проведення наукового дослідження та написання курсових робіт залежить від чіткого дотримання основних вимог, що ставляться до них. Ці вимоги стосуються насамперед наукового рівня робіт, її змісту, структури, форми викладу матеріалу, а також їх оформлення.

Теми курсових пропонуються студентам відповідно до наукової тематики кафедри, з урахуванням наукових зацікавлень студентів.

При оцінюванні курсові роботи комісія враховує дотримання вимог оформлення роботи, якість самого наукового дослідження, його наукову новизну, вміння захистити сформульовані положення та висновки.

Роботи оформленні з порушенням державних стандартів і встановлених вимог можуть бути недопущенні до захисту. Невідповідність в оформленні курсового проекту може суттєво вплинути на остаточну оцінку роботи. Дотримання студентом усіх вимог до оформлення курсового проекту сприяє вихованню в нього належного стилю роботи, виховує вимогливість до себе, прищеплює певні навички до ведення наукового дослідження, що буде йому корисним у роботі над дипломною роботою.

1. СУТНІСТЬ ДИСЦИПЛІНИ ТА МЕТА КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Сьогодні перед керівниками підприємств гостро стоять питання конкуренції з вітчизняними і зарубіжними виробниками, проблеми вибору постачальників матеріалів і субпідрядних організацій, взаємовідносин з акціонерами, загрози високої інфляції і зниження ділової активності, труднощів з отриманням кредитів та інші питання, яких 25 років тому за часів планової економіки не існувало.

У минулому підприємства намагалися пом'якшити вплив цих факторів програмами зниження витрат. У розвинених країнах ця проблема вирішувалася за рахунок придбання капиталомісткого обладнання, що замінював більш дорогу ручну працю. Таким чином підприємства підвищували продуктивність без збільшення кількості працівників. В Україні ж, навпаки, часто виявлялася доцільною заміна машинного праці більш дешевою ручною, але обладнання не оновлювалося. Проте і у даних заходів були свої обмеження: при подальшому збільшенні використання одного ресурсу знижувалась рентабельність. Таким чином, виникла потреба в альтернативних способах вирішення існуючих проблем. Одним з таких способів є вивчення і впровадження в практику положень теорії управління проектами. Це допомагає підсилити контроль і підвищити ефективність використання всіх ресурсів підприємства.

Управління проектами виділилося в самостійну дисципліну відносно недавно, хоча її теоретичні передумови формувалися протягом тривалого часу.

Метою вивчення дисципліни «Управління проектами в підприємницькій діяльності» є знайомство студентів із сутністю та інструментами проектного менеджменту, що дозволяє кваліфіковано приймати рішення з управління командою проекту, координуванню обладнання, матеріалів, фінансових засобів і графіків для виконання певного проекту в заданий час в межах бюджету.

Предметом вивчення є процес управління проектами. Процес управління проектом включає всі основні його етапи, починаючи з науково-дослідних робіт і закінчуючи освоєнням (комерціалізацією) на ринку.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення слухачів з історією розвитку методів управління проектами;
- дослідження наукових, теоретичних і методичних основ системи управління проектами;
- оволодіння методичними підходами до прийняття рішень з вироблення концепції проекту, його структуризації та оцінці;
- вивчення ролі і функцій проектного менеджера на різних етапах життєвого циклу проекту;
- знайомство з організаційними формами управління проектами та методами їх розробки та оптимізації;
- освоєння інструментарію планування і контролю ходу виконання проекту;
- придбання і розвиток навичок дослідницької та творчої роботи, економічного моделювання проектів із застосуванням програмних засобів.

Підготовка й реалізація проектів – складний і високоризиковий вид господарської діяльності, що стає дедалі спеціалізованішим. Управління проектами в підприємницькій діяльності є синтетичною дисципліною, що поєднує спеціальні та міждисциплінарні знання. Спеціальні знання відображають особливості тієї сфери діяльності, до якої належать проекти (будівельні, інноваційні, екологічні, науково-дослідні та ін.). Універсальні знання й методи управління проектами дають змогу вирішувати такі завдання:

- визначати цілі проекту;
- формувати його обґрунтування;
- структурувати проект (виокремлювати підцілі, етапи тощо);
- визначати фінансові потреби й джерела його фінансування;
- добирати постачальників, підрядників та інших виконавців на основі тендерів і конкурсів;
- готувати й укладати контракти;
- розраховувати кошторис і бюджет проекту;
- визначати терміни виконання проекту та розробляти графіки реалізації;
- контролювати процес виконання проекту й коригувати план його реалізації;
- управляти ризиками проектної діяльності.

В результаті виконання та захисту курсового проекту студент повинен знати:

- теоретичні аспекти обраної теми (основні поняття, характеристики виробничих та управлінських процесів, відомі точки зору на розроблювану тему);
- фактичний стан справи стосовно обраної теми на підприємстві, організації, галузі, в регіоні;
- зарубіжний досвід організації виробництва та менеджменту, управління проектами та проблеми окремих фірм із реалізації аналогічних проектів.

В результаті виконання та захисту курсового проекту студент повинен вміти:

- використовувати знання, отримані при вивченні фундаментальних та спеціальних дисциплін (математики, мікро- та макроекономіки, економічної теорії, статистики, економічного аналізу, організації виробництва та менеджменту);
- аналізувати і оцінювати передовий зарубіжний досвід та застосовувати його до теми дослідження;
- самостійно виконувати розрахунки пов'язані з аналізом, оцінкою та обґрунтуванням конкретних проектів;
- виявляти проблемні ситуації на підприємствах, фірмах, в регіонах оцінювати їх вплив на розвиток підприємства;
- пропонувати оптимально-ефективні шляхи усунення проблем організаційно-управлінського характеру на мікро- та макрорівні.

Курсовий проект є самостійним дослідженням студента і виконується під науковим керівництвом викладача, який надає допомогу у складанні плану та підборі літератури, консультує із важливих проблемних питань.

Основними етапами виконання курсового проекту є наступні:

1. Вибір теми дослідження та затвердження наукового керівника.
2. Виявлення та відбір літератури за темою дослідження (дозволяється використовувати як друковані тексти, так і електронні ресурси), але тільки наукові авторські тексти або першоджерела.
3. Формування предмету, об'єкту, мети та завдань дослідження, наукової концепції теми, головних ідей й узгодження цього з науковим керівником.
4. Написання, роздрукування і перевірка науковим керівником першого варіанту тексту курсового проекту з дотриманням усіх вимог щодо оформлення роботи (правила оформлення див. далі). Можливе поетапне написання, тобто подання науковому керівнику окремих розділів роботи.

4. Доопрацювання тексту курсового проекту з урахуванням побажань і рекомендацій наукового керівника.

5. Підготовка відгуку наукового керівника на курсову роботу.

6. захист курсового проекту.

До курсового проекту висуваються певні вимоги стосовно, змісту, порядку викладання матеріалу та оформлення.

2. ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Курсовий проект повинен стати складовою частиною магістерської роботи студента, тому вибір її теми належним чином аргументується, узгоджується із попередніми дослідженнями та майбутніми планами.

Орієнтовна тематика робіт розроблена на основі програми предмету «Управління проектами в підприємницькій діяльності» і включає наступні теми:

1. Розвиток економіки на основі впровадження проектів.
2. Вплив зовнішнього середовища на проектні рішення.
3. Внутрішнє середовище фірми та зміна його на основі проекту.
4. Специфіка розробки та управління проектами в будівництві, машинобудуванні, енергетиці, інших галузях матеріального виробництва.
5. Розвиток освіти, науки, охорони здоров'я на основі проектів.
6. Особливості технологічних процесів та управління ними.
7. Вдосконалення управління технічними проектами.
8. Управління проектами із освоєння нових виробів.
9. Планування та контроль проектів.
10. Вдосконалення системи управління проектами.
11. Управління проектами із використанням нетрадиційних джерел енергії.
12. Управління проектами із розвитку паливної промисловості, електроенергетики, їх вплив на розвиток регіонів.
13. Засоби та джерела фінансування проектів.
14. Закономірності управління проектами в циклі: дослідження – розробка – виробництво.
15. Шляхи зменшення ризику при розробці інвестиційних проектів.
16. Застосування аутсорсингу та офшорингу при управлінні проектами.

17. Оптимізаційні проекти щодо розвитку малих підприємств.
18. Управління проектами в малому бізнесі.
19. Інвестиційно-проектна політика діяльності підприємства.
20. Сучасні проекти зовнішньоекономічного розвитку малого, середнього та великого бізнесу.
21. Специфіка управління великими проектами в спільних підприємствах.
22. Управління проектами у вільних економічних зонах. Проблеми. Вдосконалення.
23. Оцінка підприємницької діяльності фірми на основі проектного аналізу.
24. Роль держави в створенні середовища для реалізації проектів.
25. Розвиток ринкових структур із розробки та управління проектами.

Тема курсового проекту обирається магістром самостійно, на основі розробленого примірного переліку, виходячи з його інтересів, (зацікавленість певною проблемою, знайомства із конкретною ситуацією на підприємстві, робота на підприємстві, попередні дослідження, участь в студентських наукових конференціях тощо).

Магістр має право запропонувати науковому керівнику власну тему курсового проекту в межах предмету «Управління проектами в підприємницькій діяльності». Крім того, студент може розширити, або звужити тему роботи, узгодивши це з науковим керівником.

Не допускається виконання магістрами двох курсових проектів однієї тематики із використанням матеріалів одного підприємства. Допускається виконання комплексної роботи двома магістрами, при умові розширення сфери дослідження із обраної теми.

3. СТРУКТУРА КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Визначення структури курсового проекту та складання її плану передбачає попереднє вивчення значної кількості наукових праць з обраної теми: монографій, публікацій у наукових журналах, інших періодичних виданнях, інформаційних бюлетенів, звітів науково-дослідних закладів, доповідей науково-практичних конференцій, тощо. Спочатку розробляється попередній план, який конкретизується, деталізується, доповнюється в процесі подальшого вивчення теоретичних та практичних аспектів обраної теми.

План курсового проекту магістром складається самостійно і узгоджується з науковим керівником. План повинен бути складним, щоб з нього було видно основні напрямки дослідження. Він повинен охоплювати всі важливі аспекти обраного напрямку дослідження.

Кожна з трьох основних частин роботи повинна мати конкретну назву стосовно обраної теми дослідження. Крім того, частини необхідно поділити на окремі підрозділи (параграфи), не менше ніж на три.

План роботи вважається узгодженим після оформлення магістром завдання на курсову роботу (на бланку стандартної форми) та його затвердження науковим керівником.

Курсовий проект має таку структуру:

Титульний аркуш

Завдання на курсовий проект

Зміст

Перелік умовних позначень (у разі потреби)

Вступ.

1. Теоретична частина.

1.1.....

1.2.....

1.3.....

2. Аналітична частина.

2.1.....

2.2.....

2.3.....

3. Дослідна частина

3.1.....

3.2.....

3.3.....

Висновки.

Перелік використаної літератури.

Додатки.

На сторінці плану вказуються номери сторінок кожного розділу та підрозділу. Обсяг курсового проекту 40-45 ст.

У вступі до курсового проекту обґрунтовується актуальність теми, рівень її теоретичного та практичного опрацювання, значення для вирішення практичних проблем в управлінні проектами. Формулюється мета та предмет дослідження, аргументується вибір об'єкта, а також характеризується структура роботи. Обсяг вступу 2-3 сторінки.

Теоретична частина. У ній аналізуються теоретичні напрацювання науковців, практиків в даній галузі із досліджуваної теми, творчо оцінюються різні теоретичні підходи, точки зору та дається їм обґрунтована оцінка. Визначається свій підхід щодо подальшого використання конкретних теоретичних розробок, рекомендацій в курсовій роботі, обсяг даного розділу 10-15 сторінок, розбивши його на 2-3 підрозділи.

Аналітична частина базується на аналізі техніко-економічних показників, тенденції їх зміни, відомих проектних рішень із досліджуваної теми на конкретному підприємстві, галузі, регіоні. При цьому виявляється рівень реалізації теоретичних розробок на практиці, оцінюється фактичний стан справ з управління проектами та менеджменту. Висвітлюються основні чинники, які найбільше впливають на досліджувану проблему, акцентується увага на недоліках. Обсяг розділу 10-15 сторінок.

Дослідна (проектна) частина передбачає пропозиції, обґрунтування, розробку шляхів та напрямків щодо вирішення проблеми, яка розглядається. Магістр на основі виявлених недоліків повинен запропонувати нетрадиційні, науково обґрунтовані та ефективні підходи усунення проблеми, можливість адаптації зарубіжного досвіду до практики діяльності вітчизняних підприємств. У цьому розділі подаються конкретні техніко-економічні розрахунки із вдосконалення системи управління проектами на підприємстві, відображаються елементи новизни та особистий внесок автора у їх розробку і реалізацію на практиці. Ця частина має найбільш вагоме значення при оцінці всієї курсового проекту. Її обсяг 10-15 сторінок.

Висновки повинні містити короткий підсумок основних результатів дослідження, можливості їх використання у практиці.

Обсяг висновків – 1 сторінка.

Додатки є необов'язковими. До загального обсягу курсового проекту вони не входять.

Список використаної літератури є обов'язковим. Розміщення літературних джерел здійснювати в алфавітному порядку згідно з ДСТУ.

Також можна додатково до розробити курсового проекту у формі мультимедійного видання – презентацію із застосуванням елементів мультимедіа (за певним варіантом, погодженим з викладачем).

У світовій практиці найбільш часто для оцінки ефективності проектів застосовують методи оцінки ефективності проекту, засновані на дисконтованих оцінках, оскільки вони значно більш точні, так як враховують різні види інфляції, зміни процентної ставки, норми прибутковості і т.д.

До цих показників відносять:

- приведений прибуток (*Present Value*) — PV;
- чистий приведений прибуток (*Net Present Value*) — NPV;
- індекс рентабельності інвестицій (*Profitability Index*) — PI;
- внутрішня норма прибутковості (*Internal Rate of Return*) — IRR;
- термін окупності (*Payback Period*) — PP;
- дисконтованого терміну окупності (*Discounted Payback Period*) — DPP.

У загальному вигляді підвищення вартості грошей (*нароцужування або компаудування*) у майбутньому визначають за формулою:

$$F_t = P(1+r)^t,$$

де P — теперішня вартість грошей; r — річна банківська процентна ставка (ставка дисконту — прийнятна для інвестора норма прибутку на капітал); t — порядковий номер року, якому відповідає значення F_t

Загальна формула приведення вартості грошей у майбутньому до рівня їх теперішньої вартості має такий вигляд:

$$P = F_t / (1+r)^t$$

Загальна накопичена величина дисконтованих доходів (PV) розраховується за формулою:

$$PV = \sum_i P_t / (1+r)^t$$

Чистий приведений прибуток (*NPV*) визначають як суму потокових ефектів (тобто перевищення результатів над витратами) за весь розрахунковий період існування проекту, приведених до початкового періоду:

$$NPV = \sum_t \left(\frac{P_t}{(1+r)^t} \right) - IC$$

де IC_t — інвестиції (витрати), зроблені за період t ; P_t — грошові надходження за період t .

Якщо проект передбачає не разову інвестицію, а послідовне інвестування фінансових ресурсів протягом декількох років, то використання показника *NPV* базується на порівнянні витрачених дисконтованих інвестицій IC із загальними дисконтованими грошовими надходженнями формула для розрахунку *NPV* використовується формула:

$$NPV = \sum_t \frac{P_t - IC_t}{(1+r)^t}$$

Модифіковане значення *NPV*:

$$NPV = \sum_t \frac{P_t}{(1+r)^t} - \sum_t \frac{IC_t}{(1+r)^t}$$

Якщо значення *NPV* за заданої норми дисконту додатне ($NPV > 0$), можна вважати проект ефективним і розглядати питання про його прийняття чи подальший аналіз. Що більше значення *NPV*, то ефективніший проект. Якщо $NPV \leq 0$, то проект вважається неефективним.

Індекс рентабельності інвестицій (*PI*) – це дохід на одиницю вкладених коштів. У випадку, якщо інвестиції є разовими і не передбачають подальших вливань коштів із одночасним прогнозованим прибутком, то він визначається за формулою:

$$PI = \sum_t \frac{P_t}{(1+r)^t} \div IC$$

В тому разі, якщо проект передбачає одночасне інвестування протягом певного періоду часу та отримання доходів від інвестицій, то для розрахунку *PI* використовують таку формулу:

$$PI = \sum_t \frac{P_t}{(1+r)^t} / \sum_t \frac{IC_t}{(1+r)^t}$$

Індекс рентабельності інвестицій (прибутковості) тісно пов'язаний із NPV: якщо значення NPV додатне, то $PI > 1$, і навпаки. Таким чином, якщо $PI > 1$, то проект вважається ефективним, а якщо $PI \leq 1$ — неефективним.

Внутрішня норма прибутковості (IRR) є нормою дисконту r при $NPV = 0$ (тобто це коефіцієнт дисконтування, при якому поточна приведена вартість майбутніх надходжень коштів на дані інвестиції рівна затратам на ці інвестиції), яку визначають за формулою:

$$\sum_{t=1} \frac{P_t - IC_t}{(1 + d^*)^t} \rightarrow 0$$

де: $d^* = IRR$ – внутрішня норма прибутковості, відповідна потоку платежів P_t

Якщо значення NPV інвестиційного проекту дає відповідь на питання про його ефективність за певної заданої норми дисконту r , то *IRR* визначають методом послідовних наближень і порівнюють з необхідною інвестору нормою прибутку на вкладений капітал, тобто *IRR* характеризує максимально прийнятний відносний рівень витрат, які можуть бути здійснені при реалізації певного проекту. Якщо значення *IRR* не менше від потрібної норми прибутку на капітал, інвестиції виправдані. У іншому випадку проект відхиляють. Отже, значення *IRR* показує верхню межу допустимого рівня дисконтної ставки, перевищення якої робить проект збитковим.

За кордоном розрахунок норми рентабельності часто застосовують як перший крок кількісного аналізу інвестицій і для подальшого аналізу відбирають ті інноваційні проекти, внутрішня норма прибутковості яких оцінюється величиною не нижче 15 – 20%.

Іншими словами, норма рентабельності визначається як таке граничне значення рентабельності, яке забезпечує рівність нулю інтегрального ефекту (NPV), розрахованого за економічний термін життя інновацій.

Для полегшення розрахунку *NPV*, *PI* і *IRR* застосовують спеціальні статистичні таблиці, які містять значення складних відсотків. Із трьох розглянутих показників (*NPV*, *PI* і *IRR*) тільки перший адитивний за часом, тобто *NPV* різних проектів можна підсумувати. Це дуже важлива властивість, яка робить цей показник основним під час аналізу оптимальності інвестиційного портфеля.

Термін окупності PP — це мінімальний часовий інтервал (від початку здійснення проекту), за межами якого інтегральний дохід від проекту стає

позитивним і залишається таким. Якщо прибуток розподілений за роками рівномірно, то пропонується використовувати формулу:

$$PP = \sum_t \frac{IC_t}{Pt^t}$$

де IC , — капітальні витрати; Pt^t — щорічний прибуток від капіталу.

Якщо прибуток розподілений за роками нерівномірно, то PP розраховують безпосередньо як період, протягом якого інвестицію буде погашено за рахунок кумулятивного прибутку, тобто:

$$\sum_t Pt \geq IC$$

Окремі фахівці рекомендують у процесі розрахунку PP враховувати чинник часу. У цьому разі грошові потоки дисконтують за показником $WACC$ і замість терміну окупності PP розраховують *дисконтований термін окупності* DPP — мінімальний часовий інтервал, за межами якого:

$$\sum_t \frac{P_t}{(1+r)^t} \geq IC$$

Із визначень двох останніх показників випливає, що дисконтований термін окупності DPP перевищує термін окупності PP . Показник PP розрахувати легше, проте він не дає змоги враховувати прибутки останніх періодів; різницю між проектами з однаковими кумулятивними прибутками, але різним розподілом у часі; адитивність проектів.

Порядок та критерії оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів в Україні визначено Постановою Кабінету Міністрів України № 684 від 18 липня 2012 р. «Про затвердження Порядку та критеріїв оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів». Оцінка економічної ефективності інвестиційної пропозиції, інвестиційного проекту здійснюється Мінекономрозвитку за такими критеріями: чиста приведена вартість; внутрішня норма дохідності; дисконтований період окупності; індекс прибутковості. Форма експертного висновку щодо економічної ефективності інвестиційної пропозиції або інвестиційного проекту затверджується Мінекономрозвитку.

Висновки включають короткий підсумок основних результатів дослідження, можливостей їх використання у практиці. Обсяг висновків 2-3 сторінки.

Всі розділи оформляють згідно запропонованої структури (табл. 1). Кожен розділ необхідно завершувати лаконічними висновками, що логічно узагальнюють викладене.

Таблиця 1

**Типовий план курсового проекту
з дисципліни «Управління проектами в підприємницькій діяльності»**

Назва розділу, підрозділу	Кількість сторінок
ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ	
ЗАВДАННЯ НА КУРСОВИЙ ПРОЕКТ	
ЗМІСТ	
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ (У РАЗІ ПОТРЕБИ)	
ВСТУП	1
I. Теоретична частина (назва розділу)	10-12
1.1.	
1.2.	
1.3.	
II. Практична частина (назва розділу)	15-20
2.1.	
2.2.	
2.3.	
III. Практична частина (назва розділу)	15-20
3.1.	
3.2.	
3.3.	
ВИСНОВКИ	1-2
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	1-2
ДОДАТКИ	
Всього	40-45

Список використаних джерел подається в алфавітному порядку, оформлюється з урахуванням сучасних вимог до бібліографічного опису. Додатки до курсового проекту розміщуються у кінці роботи.

Графічна частина може виконуватись за допомогою програми PowerPoint у форматі презентації. В ній наглядно у формі таблиць, графіків, діаграм, схем показуються результати дослідження по розглядуваній проблемі та тенденції їх зміни на основі запропонованих нововведень.

Курсовий проект може містити додатки і статистичні звіти підприємств, розрахунки показників, довідкові таблиці тощо.

4. ПІДБІР ЛІТЕРАТУРИ, ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ЇХ ОПРАЦЮВАННЯ

Важливим етапом проведення дослідження є опрацювання нормативних, наукових, навчально-методичних та інших літературних джерел. Для визначення переліку джерел, які необхідно опрацювати при проведенні дослідження, а також при складанні бібліографії використовуються бібліотечні:

- систематичні каталоги, в яких картки з назвами творів розташовані за галузями знань;
- алфавітні каталоги, в яких картки на книжки розташовані в алфавітному порядку прізвищ авторів;
- предметні каталоги, що містять картки з назвами творів з конкретних проблем і спеціальностей;
- бібліографічні довідникові видання (покажчики по окремих темах і розділах).

Загальноприйняті правила опису використаної літератури вимагають щоб про кожний документ (книжку) подавалися такі відомості:

- прізвище та ініціали автора; якщо книжка написана декількома авторами, то перераховуються або всі прізвища (за таким порядком, в якому вони вказані в книжці), або лише прізвище та ініціали першого автора, після чого роблять приписку "та ін.";
- повна і точна назва книжки, яка не береться в лапки; підзаголовок, який уточнює назву (якщо він вказаний на титульному листку); дані про повторне видання;

- назва видавництва (без лапок); рік видання (без слів "рік"); кількість сторінок із скороченням "с". Кожна група відомостей відокремлюється одна від одної знаком крапка і тире (. -).

Бібліографічний опис робиться мовою документа. З метою компактності бібліографічного опису при його складанні слова і словосполучення скорочують, окрім назви документа.

Необхідно підкреслити, що робота студента з джерелами не закінчується їх вивченням за складеним з самого початку списком, а продовжується протягом всього періоду підготовки роботи з урахуванням змін у змісті дослідження та появою нових джерел.

Кількість використаних літературних джерел українських та зарубіжних авторів є показником якості курсового проекту та мірилом глибини вивчення дослідницької проблеми.

При підборі літератури в першу чергу звертають увагу та опрацьовують нормативні акти (закони України, постанови уряду, а при її необхідності законодавство інших країн), монографічні праці вітчизняних та зарубіжних авторів, статті в наукових збірниках та періодичних виданнях. Перелік рекомендованої літератури приведений в розділі 7.

Для зручності користування літературою доцільно скласти її картотеку, куди заносяться основні реквізити монографії, статті тощо. Крім того, в карточку рекомендується записувати короткий зміст, основні ідеї, підходи, пропозиції авторів. Така картотека дозволяє ефективно та швидко опрацьовувати літературні джерела.

Студент творчо опрацьовує, систематизує теоретичний матеріал, здійснює критичний аналіз виявлених підходів та точок зору і, на основі цього, виробляє свій варіант вирішення проблеми, або приєднується до відомої, але найбільш оригінальної, на думку студента, точки зору. Зарубіжний досвід слід оцінювати через призму можливостей його адаптації до умов вітчизняних підприємств. Теоретичні посилки та пропозиції необхідно підкріплювати цифровою інформацією та іншими ілюстративними матеріалами. Переписування тексту літературних джерел без посилань на автора, або без творчого опрацювання не допускається.

Список використаної літератури, тобто джерел, на які автор посилається в основній частині курсового проекту, подають в алфавітному порядку (не менше 25

опрацьованих джерел) після висновків, починаючи з нової сторінки. У відповідних місцях основного тексту курсової роботи мають бути посилання на джерела.

Збір та дослідження фактичних даних потребує тривалого періоду часу, оскільки не всі цифрові матеріали є на підприємстві, галузі, регіоні у готовому вигляді (напр., завантаження технологічного обладнання, рівень організації виробництва тощо). Однак фактичні матеріали дають можливість детально проаналізувати стан справ в межах обраної теми дослідження та обґрунтувати вибір нестандартного, оригінального інноваційного рішення.

5. ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Курсовий проект оформлюється в порядку, передбаченому планом (див. п. 3.).

Титульна сторінка має єдину форму (див. додаток 1).

Роботу оформляють на аркушах формату А4 (210 x 297 мм). У друкованому варіанті текст розташовують через 1,5 міжрядковий інтервал шрифтом Times New Roman, 14-й кегль. Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту роботи і дорівнювати п'яти знакам.

Текст завдання розміщується на аркуші з дотриманням таких розмірів полів: з лівого боку – не менше 20, з правого – не менше 10, зверху – не менше 15, знизу – не менше 15 мм.

Структурні елементи «ЗМІСТ», «ВСТУП», розділи основної частини, «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту без крапки в кінці, не підкреслюючи. Додатки не нумерують.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти повинні мати заголовки. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів треба починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї знаходиться тільки один рядок тексту.

Усі сторінки роботи, включаючи додатки, повинні мати порядкову нумерацію в межах всієї роботи і позначатися арабськими цифрами без крапки в кінці у правому верхньому кутку.

Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення основної частини роботи і позначатися арабськими цифрами без крапки, наприклад, 1, 2, 3 і т. д. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу.

Ілюстрації (креслення, рисунки, фотографії, графіки, схеми, діаграми) слід розміщувати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання в роботі.

Ілюстрацію позначають словом «Рис.», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремленого крапкою, наприклад, «Рис. 2.1.» - перший рисунок другого розділу.

Цифрові дані подаються у вигляді таблиць, графіків, діаграм, які дають можливість продемонструвати виявлені закономірності, тенденції, обґрунтувати обрані варіанти усунення проблем. Таблиці розміщуються по тексту, якщо їх обсяг менше однієї сторінки, всі інші виносяться в додатки. Таблиці мають заголовок, на них робляться посилання в тексті. Слово «Таблиця» та її номер пишуться над правим верхнім кутом таблиці, а під ним - заголовок.

Кожна таблиця повинна мати назву. У правому верхньому кутку розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера, який складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка: наприклад, «Таблиця 2.1» - перша таблиця другого розділу, нижче розміщують назву таблиці напівжирним шрифтом.

Нумерація сторінок курсового проекту повинна бути наскрізною. Титульний лист рахується першою сторінкою, номер на ньому не ставиться. Завдання на курсову роботу розміщується на другій сторінці, вступ починається з четвертої і т.д.

Кожний розділ починається з нової сторінки, а текст параграфів (пунктів) продовжується на тій сторінці, де закінчено розгляд матеріалу попереднього параграфа. Заголовки розділів та параграфів повинні відповідати планові курсової роботи.

Посилання на цитати, запозичені з монографій, наукових праць, підручників, статей оформляються відповідно до встановлених вимог, наприклад [7, с. 15]. Цифра <7> вказує на порядковий номер літературного джерела в списку використаної літератури, а число <15> сторінку, з якої запозичена цитата.

Нумерація позначається в круглих дужках і розташовується справа від формули.

В роботі допускаються скорочення, однак спочатку необхідно дати повну назву із скороченим позначенням в дужках, а далі по тексту використовувати лише аббревіатуру, наприклад: науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР).

Список використаної літератури оформляється у відповідно із встановленими вимогами: спочатку вказуються законодавчі акти та інші нормативні документи, за ними - перелік літературних джерел у алфавітному порядку, а потім - праці, видані іноземними мовами. Встановлені вимоги визначають чітку форму представлення літературних джерел.

Важливе значення має оформлення роботи, яке характеризує окремі якості виконавця як майбутнього спеціаліста. Курсовий проект обов'язково зшивається та закріплюється в папці або іншій обкладинці, на якій повторюється текст титульного листка.

6. ЗАХИСТ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Представлена на кафедру робота реєструється та перевіряється науковим керівником. У відгуку на курсову роботу керівник дає оцінку науковому рівню роботи, достатності опрацьованої літератури, характеризує негативні і позитивні сторони роботи та робить висновок про допуск до захисту. Якщо курсовий проект, на думку наукового керівника, не відповідає встановленим вимогам, вона повертається на доробку.

У випадку несвоєчасного подання роботи на кафедру без поважних причин магістр до захисту не допускається.

Захист курсового проекту відбувається перед комісією, відповідно до графіка, затвердженого завідувачем кафедрою. Слід пам'ятати, що захист курсового проекту це не тільки демонстрація знань літератури, яка має пряме відношення до теми праці, це не тільки звіт з вузької спеціальної теми, але й своєрідний екзамен по спеціальності. Студент доповідає про основні результати досліджень на протязі 10 хвилин. За цей час необхідно передати головний зміст роботи, наприклад чим актуальна обрана тема, найбільш важливий матеріал щодо результатів дослідження і т.д. Після чого дає відповіді на запитання членів комісії стосовно окремих аспектів

теми курсового проекту. На захисті можуть бути присутні студенти, викладачі та інші зацікавлені особи, які теж мають право задавати питання доповідачу.

Курсовий проект повинен засвідчити, що студент уміє здійснювати самостійний науковий пошук, зіставляти та аналізувати певні літературні явища та проблеми. У процесі виконання курсової роботи студент відповідно до кваліфікаційних вимог повинен виявити:

- ґрунтовні знання теорії літератури, історії української літератури, художніх текстів, які залучені до дослідження;
- вміння добирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до мети та завдань дослідження;
- вміння робити обґрунтовані висновки та окреслювати перспективи подальших наукових розвідок в обраному для дослідження напрямку;
- вміння визначати і пояснювати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ в українській літературі обраного періоду.

Оцінка курсового проекту здійснюється згідно вимог кредитно-модульної системи за 100-бальною шкалою. Максимальна оцінка за зміст роботи - 75 балів і за захист - 25 балів. Інтегральна оцінка оголошується після захисту роботи. Конфліктні питання, що стосуються виставленої оцінки, або порушення порядку захисту, вирішуються завідувачем кафедри, деканом факультету, проректором з навчальної роботи.

При визначенні оцінки за курсову роботу враховують низку важливих показників, а саме:

- актуальність обраної теми курсової роботи;
- чіткість формулювання мети і завдань дослідження;
- структура і логіка побудови змісту роботи;
- якість теоретико-методологічного аналізу проблеми;
- наявність огляду наукових джерел;
- правильність і повнота виконання поставлених завдань;
- правомірність одержаних результатів;
- змістовність зроблених узагальнень і висновків;
- дотримання чинних вимог до оформлення роботи;
- змістовність доповіді студента про основні результати дослідження.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ПРИ НАПИСАННІ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ:

1. Постанова Кабінету Міністрів України № 684 від 18 липня 2012 р. «Про затвердження Порядку та критеріїв оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів»
2. Закон України «Про державні цільові програми» від 18.03.2004 р. № 1621-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 25. – ст.352
3. Закон України «Про наукову та науково-технічну експертизу» № 52/95-ВР від 10.02.95 // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - № 9, ст.56
4. Кобиляцький Л.С. Управління проектами: Навчальний посібник. –К.: МАУП, 2002.-200с.
5. Управління проектами: теорія та практика виконання проектних дій: навч. посібник / Т. Г. Фесенко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2012. – 181 с.
6. Державне управління інвестиційними проектами : метод. рек. / А. О. Дегтяр, М. А. Латинін, Т. М. Лозинська та ін. - К. : НАДУ, 2009. - 24 с.
7. Бузаджи І. О. Венчурний капітал в Україні як джерело фінансування інвестиційних проектів [Електронний ресурс] / І. О. Бузаджи // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2011. – № 9. – Режим доступу : www.economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1 &iid=697
8. Іляш О. І., Клепцова Ю. Б., Чергава К. Ю. Інвестиційно-інноваційна активність малих підприємств / О. І. Іляш, Ю. Б. Клепцова, К. Ю. Чергава // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2009. – Вип. 19.3. – С. 139 –142
9. Швандар В.А., Базилевич А.И. Управление инвестиционными проектами: Учеб. Пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2007. – 208 с.
10. Анализ и разработка инвестиционных проектов / В. П. Савчук, С. И. Прилипко, Е. Г. Величко — К.: Абсолют-В, Эльга, 1999. — 304 с.

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя

Кафедра менеджменту інноваційної діяльності та підприємництва

КУРСОВИЙ ПРОЕКТ
з дисципліни
«Управління проектами в підприємницькій діяльності»

на тему: _____

Студента(ки) групи _____
спеціальності _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник: _____
(науковий ступінь, звання прізвище, ім'я, по батькові)

Оцінка за національною шкалою _____

Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії: _____
(підпис) *(прізвище та ініціали)*

(підпис) *(прізвище та ініціали)*

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Федишин І.Б.

Методичні вказівки
для виконання курсового проекту
з дисципліни «Управління проектами в підприємницькій діяльності»
для студентів спеціальності 7.03060101 «Менеджмент підприємницької
діяльності» усіх форм навчання